

COK Z

2025

JAARVERSLAG

INHOUDSOPGAVE

1.	Algemeen	8
1.1	Doelstellingen van het COKZ	10
1.2	Organisatieschema per 31 december 2025	11
1.3	Kwaliteitsaangelegenheden	11
1.4	Kaderwet zelfstandige bestuursorganen	13
1.5	Tuchtrechtspraak	13
1.6	Financiën	18
2.	Kwaliteitsnormen (Wet dieren)	19
2.1	Zuivel	21
2.1.1	Toezicht Boerderijmelk (koe- en geitenmelk)	21
2.1.2	Bescherming van kwaliteitsaanduiding kaas	22
2.1.3	Nationale kwaliteitsvoorschriften voor Goudse, Edammer en Commissiekaas	23
2.1.4	Zuigelingenvoeding bestemd voor derde landen	24
2.2	Eieren en pluimveevlees	25
2.2.1	Eieren	25
2.2.2	Pluimveevlees	26
3.	Voedselveiligheid (EU-hygiëneverordeningen)	29
3.1	Zuivel	31
3.1.1	Primaire fase zuivel	31
3.1.2	Toezicht rauwe melk voor rechtstreekse menselijke consumptie	31
3.1.3	Secundaire fase zuivel	34
3.1.4	Monsterneming en onderzoek	35
3.2	Eieren	36
3.2.1	Primaire fase eieren	36
3.2.2	Secundaire fase eieren	37
3.2.3	Monsterneming en onderzoek	37
4.	Dierlijke bijproducten	38
5.	EU subsidieregelingen (Cross compliance)	40
6.	Interventieregelingen	42
7.	Export 41	
7.1	Exportcertificaten	45
7.1.1	COKZ-certificaten	45
7.1.2	Veterinaire NVWA-certificaten	45
7.2	Exportprogramma's	45
7.3	Aantallen certificaten zuivel	47
7.4	Voorcertificaten ei(producten)	50
7.5	Audits/Buitenlandse delegaties	51
Bijlage:	Samenstelling van bestuur, commissie van deskundigen en tuchtgerecht	53
	Gebruikte afkortingen	55

VOORWOORD

We staan aan de vooravond van het 125-jarig bestaan van het COKZ. Maar het decor waartegen het COKZ in 2025 haar werkzaamheden heeft moeten doen was, net als in 1901, niet vrij van zorgen.

We leven in een wereld, waarin verschillende met elkaar verbonden crises tegelijkertijd spelen en zorgen voor onzekerheid, spanningen en snelle veranderingen. We hebben het dan over een combinatie van aanhoudende gewapende conflicten, geopolitieke machtsstrijd en economische instabiliteit. In Nederland viel het kabinet Schoof, waardoor het vinden van oplossingen in de landbouwdossiers weer vertraagde. Op diverse fronten is er maatschappelijke onrust, ook in de agrarische sector. COKZ merkte dat aan een toename van agressie tegen haar inspecteurs, waarover aan de bel is getrokken bij brancheorganisaties. In de vakpers is er de nodige aandacht aan gegeven en dat heeft zeker bijgedragen aan de bewustwording dat dit gedrag onacceptabel is.

In 2025 waren er verschillende uitbraken en verdenkingen van dierziekten, waarbij het COKZ haar rol heeft genomen. Zo was er na een periode van redelijke rust in het vierde kwartaal weer sprake van uitbraken van HPAI bij pluimvee. De pluimveesector bleef daarnaast ook in 2025 niet verstoken van Salmonella besmettingen. In de zomer was er een verdenking van Lumpy Skin Disease op een rundveebedrijf, dat loos alarm bleek. Zowel in Duitsland als in Hongarije en Slowakije was er sprake van uitbraken van Mond- en klauwzeer (MKZ). Gelukkig bleken die beperkt van omvang, maar leverden ons exportteam wel heel veel werk op. Verschillende landen buiten Europa stellen namelijk verschillende eisen over het vrij zijn van MKZ, waardoor ook uiteenlopende vormen van garanties moeten worden afgegeven.

Door de hoge prijzen in de VS voor eieren en eiproducten werd hernieuwde belangstelling getoond voor import vanuit de EU waaronder Nederland. De voorbereidingen om die export mogelijk te maken waren arbeidsintensief, maar uiteindelijk daalden de prijzen in de VS weer. En dat in combinatie met de hoge importtarieven heeft er uiteindelijk toe geleid dat er geen export heeft plaatsgevonden.

VOORWOORD

Voor wat betreft highlights in het COKZ-toezicht moeten hier zeker de hygiënecodes voor boerderijzuivel en eieren worden genoemd. Na vele jaren is de discussie over de herziening van beide hygiënecodes in 2025 afgerond en zullen deze in het voorjaar van 2026 in werking treden. In 2025 is ook besloten dat het aan zuivel gerelateerde diervoedertoezicht van de NVWA wordt overgedragen aan het COKZ. Ook dit wordt in 2026 geïmplementeerd.

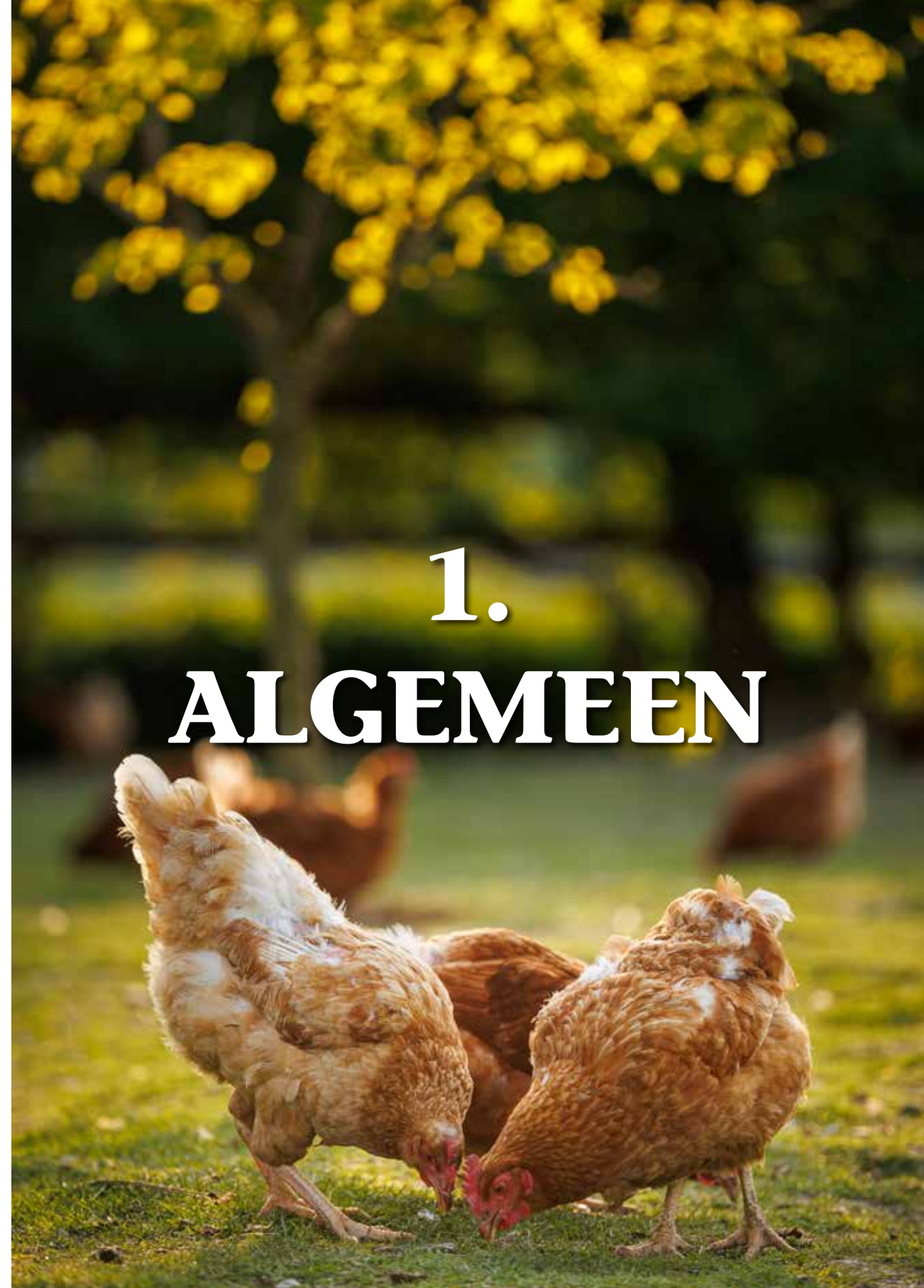
In het kader van de professionalisering is de handhaving in een aantal toezichtsgebieden herzien. Door onder andere dossieropbouw heeft dit geresulteerd in een aanzienlijk hoger aantal opgelegde tuchtrechtboetes in vergelijking met het voorgaande jaar.

Eerder is al gemeld dat het COKZ de samenwerking met vijf andere keuringsdiensten (BKD, KCB, NAK, Naktuinbouw en SKAL) heeft gezocht met het oog op een hogere efficiency. Die samenwerking is in 2025 geïntensiveerd. Zo hebben de keuringsdiensten gezamenlijk een set Kritische Prestatie Indicatoren (KPI's) ontwikkeld, zodat ze op dezelfde manier beoordeeld kunnen worden. Ook is gezamenlijk gewerkt aan betere veiligheid van computersystemen. Dit is nodig om te voldoen aan nieuwe wettelijke verplichtingen (NIS2). Een belangrijk onderdeel hierin is scholing van bestuurders en medewerkers op het gebied van cybersecurity. Door dit samen te organiseren, is veel geld bespaard. Ook opleidingen op andere vlakken worden nu gezamenlijk opgezet.

Naast allerlei andere zaken zullen verschillende van de hier genoemde onderwerpen in dit jaarverslag wat meer gedetailleerd worden beschreven. Het geeft daarmee een mooi inkijkje in de werkzaamheden en de bedrijfsvoering van het COKZ in 2025.

Dankzij de deskundigheid en betrokkenheid van de medewerkers heeft het COKZ ook in 2025 weer een belangrijke bijdrage geleverd aan voedselveiligheid en consumentenvertrouwen. Namens het bestuur wil ik directie en medewerkers hartelijk danken voor hun inzet. Ook wil ik onze opdrachtgevers en samenwerkingspartners hartelijk danken voor het in ons gestelde vertrouwen.

Jaco Geurts Voorzitter COKZ

1. ALGEMEEN

1. ALGEMEEN

1.1 DOELSTELLING VAN HET COKZ

Stichting Controle Orgaan Kwaliteits Zaken (hierna: het COKZ) heeft als doelstelling het vervullen van publieke taken in opdracht van de overheid. Het COKZ is door de overheid aangewezen voor het houden van toezicht op de naleving op de Wet dieren, de handelsnormen voor eieren en vlees van pluimvee, de EU-regelgeving (o.a. hygiënepakket) en de Warenwet. Daarnaast is het COKZ aangewezen voor het verstrekken van exportcertificaten met betrekking tot melk- en zuivelproducten en verzorgt het COKZ in opdracht van de NVWA de voorcertificering van eieren.

De onafhankelijkheid van het COKZ wordt gewaarborgd door een bestuur dat bestaat uit onafhankelijke leden. De benoeming van de voorzitter behoeft de goedkeuring van zowel de Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN) als de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS). De voorzitter en de leden zijn niet betrokken bij de productie en handel van zuivelproducten, eieren en/of pluimveevlees. Het bestuur is zodanig samengesteld dat de leden ten opzichte van elkaar en ten opzichte van de directie van COKZ onafhankelijk en kritisch kunnen functioneren en hun taak naar behoren kunnen vervullen. De leden van het bestuur hebben geen nevenfuncties die zouden kunnen leiden tot (de schijn van) belangenverstrengeling.

1. ALGEMEEN

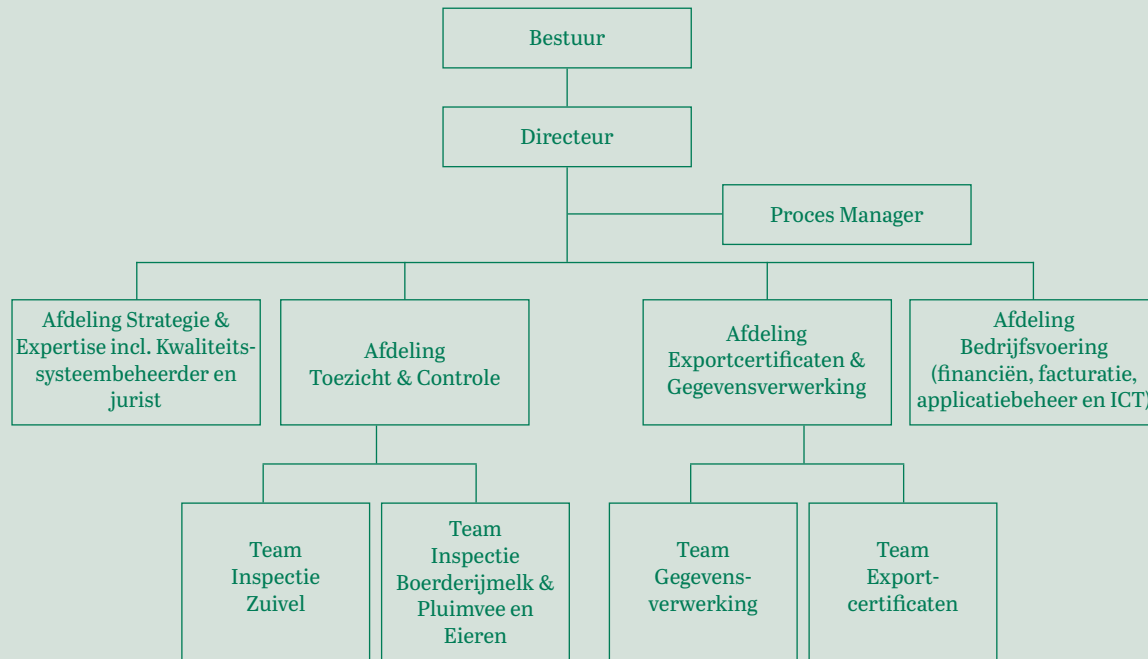
PROCESVERBETERINGEN

- Er is een volgende stap gemaakt in het digitaal versturen van rapportages aan relaties.
- In voorbereiding op een actualisering van het relatiebeheer systeem is een groot deel van deze data geschoond en aangevuld met enkele cruciale datavelden, waaronder KVK vestigingsnummer. Hiervoor wordt onder meer samengewerkt met de NVWA.
- Er is een start gemaakt met het ontwerp van de inspectie vragenlijst voor de toekomst. Basis van deze lijst wordt de relatie en de bedrijfsactiviteiten van deze relatie: elke vragenlijst wordt dynamisch opgebouwd en heeft een één-op-één relatie met onderliggende wet- en regelgeving.
- Enkele langlopende projecten zijn onder regie gebracht van een procesmanager met als doel een integraal transitiepad waarin de business centraal staat.
- In 2025 is gewerkt aan bewustwording dat COKZ aan het evolueren is naar een procesgestuurde organisatie en de eerste werkzaamheden zijn hierop aangepast. Ook is deze organisatie ontwikkeling onderdeel van de meerjaren COKZ- strategie.
- Daar waar van toepassing wordt actief contact gezocht met andere keuringsdiensten om kennis en ervaring te delen.
- Er is een pilot opgestart met data-analyse en AI. Daarbij wordt heel zorgvuldig bewaakt dat data binnen het COKZ blijft.
- Er zijn stappen gezet om NIS2 (CBW) te implementeren: daar waar dat kan is dit samen met de andere keuringsdiensten gedaan.
- Gezien de geopolitieke ontwikkelingen zijn er bewust geen verdere stappen gedaan om volledig in de cloud te gaan werken.

1. ALGEMEEN

1.2 ORGANISATIESCHEMA PER 31 DECEMBER 2025

Directeur:
Wim van der Sande

Manager Strategie & Expertise:
Karin Nagel

Proces Manager:
Ellen Folkersma

Manager Toezicht & Controle:
Richard Homan

Manager Exportcertificering & Gegevensverwerking:
Kris Pollaris

Manager Bedrijfsvoering:
Steven van de Meent

1. ALGEMEEN

1.3 KWALITEITSAANGELEGENHEDEN

Raad voor Accreditatie

Het COKZ is geaccrediteerd door de Raad voor Accreditatie (RvA) voor inspectiewerkzaamheden en monsterneming. De afzonderlijke verrichtingen die onder de accreditatie I-050 vallen, zijn te vinden via een link op de website van het COKZ (www.cokz.nl) en op de website van de RvA (www.rva.nl).

Beoordelingen kwaliteitssysteem

In 2025 is het kwaliteitssysteem beoordeeld op het voldoen aan de normen. Naast de interne audits is er in het verslagjaar een controlebeoordeling uitgevoerd door de RvA.

Kwaliteitsjaar 2025

In het jaar 2025 is verder gewerkt aan:

- actualiseren van het kwaliteitssysteem;
- review van kwaliteitssysteemdOCUMENTEN;
- verbeteren formalisatie van onbeheerde documenten;
- uitvoering van een vernieuwd en verantwoord intern auditprogramma;
- opleiding van interne auditoren;
- coördinatie van afhandeling van afwijkingen dan wel aandachtspunten naar aanleiding van beoordelingen uitgevoerd bij het COKZ.

De inspanningen gedaan ten behoeve van het kwaliteitssysteem in 2025 hebben geleid tot de continuering van de accreditatie van het COKZ en een verdere verbetering van het kwaliteitsbesef voor de taakuitvoering door het COKZ.

1. ALGEMEEN

Klachten, bezwaren en/of verbetervoorstellen

In het verslagjaar heeft het COKZ 15 klachten, bezwaren en/of verbetervoorstellen ontvangen. Dit is vergelijkbaar ten opzichte van de 17 ontvangen klachten, bezwaren en/of verbetervoorstellen in 2024.

Gezien het aantal uitgevoerde beoordelingen (ca. 20.500), genomen monsters (ca. 17.500) en afgegeven certificaten (ca. 83.600), is dit aantal beperkt. Het totaal van 15 betreft uitsluitend klachten en bezwaren. In het verslagjaar zijn er geen verbetervoorstellen ontvangen. De ontvangen klachten en bezwaren zijn divers van aard en gaan over de uitvoering van het toezicht en de kosten van toezicht en exportcertificaten. Ze zijn verdeeld over de volgende activiteiten: toezicht op het EU-hygiënepakket (7), toezicht wet dieren (6) en afgifte exportcertificaten (2).

Voor de afhandeling van klachten, bezwaren en/of verbetervoorstellen wordt de '4O-systematiek' toegepast (Oorzaak, Omvang, Oplossing en de Operationaliteit). Van de 15 ontvangen klachten en bezwaren, zijn er 5 als terecht aangemerkt. Hiervan hadden er 4 te maken met in rekening gebrachte kosten voor toezicht en één met de afkeur van een partij op verkeerde gronden.

Net als in voorafgaande jaren zijn er geen beroepsprocedures aangespannen naar aanleiding van de klachten of bezwaren.

In geval van terechte klachten en bezwaren zijn correctieve en waar nodig preventieve maatregelen genomen.

1. ALGEMEEN

1.4 KADERWET ZELFSTANDIGE BESTUURS ORGANEN (ZBO)

Het COKZ is door de minister van LNV aangewezen als zelfstandig bestuursorgaan (zbo) voor de taken die COKZ verricht in het kader van de Wet dieren. De Kaderwet zbo's is van toepassing op het COKZ. Hierin is geregeld wanneer de begroting, jaarrekening, jaarverslag e.d. moeten worden ingediend.

Daarnaast voert het COKZ publieke taken uit in opdracht van de ministeries van LNV en VWS.

1.5 TUCHTRECHTSPRAAK

Bij of krachtens de Landbouwkwaliteitswet worden overtredingen, begaan door betrokkenen in het kader van de Wet dieren, aanhangig gemaakt bij het onafhankelijke tuchtgerecht van het COKZ te Leusden (hierna te noemen: het tuchtgerecht).

Het tuchtgerecht behandelt overtredingen met betrekking tot (boeren)kaas, boerderijmelk, eieren en pluimveevlees.

Het tuchtgerecht heeft in 2025 vijf maal zitting gehouden.

1. ALGEMEEN

De in 2025 aanhangig gemaakte zaken

Door het COKZ zijn in 2024 in totaal **171 nieuwe zaken aanhangig gemaakt** bij het tuchtgerecht. De onderstaande tabel geeft een overzicht van de aanhangig gemaakte zaken onderverdeeld in de verschillende categorieën.

Jaar	Totaal aantal aanhangig gemaakte zaken per jaar	Zaken onderverdeeld in (boeren)kaas, eieren en pluimveevlees							Door het tuchtgerecht afgehandelde zaken per jaar			Zaken ter behandeling naar het volgende jaar
		Boerenkaas	BGA Gouda/Edam Holland	Hollandse Geitenkaas Kaas ¹	NH Gouda Kaas	Boerderijmelk	Eieren	Pluimveevlees	Mondeling	Schriftelijk	Uit vorig jaar	
2021	73	0	11	0	4	1	30	27	33	9	20	
2022	99	2	8	2	1	1	24	61	23	66	20	30 ¹
2023	163	2	11	4	1	1	29	115	60	109	30	24
2024	90	1	8	4	1	12	8	56	31	45	23	35 ²
2025	171	0	10	3	0	31	21	106	61	107	35	32

Figuur 1. Aanhangig gemaakt tuchtrechtzaken 2021 - 2025

¹ Het tuchtgerecht heeft in 2021/2022 één zaak m.b.t. Noord Hollandse Gouda kaas behandeld, waarin het tuchtgerecht eind 2022 een deeluitspraak en in 2024 de definitieve uitspraak heeft gedaan.

² Het tuchtgerecht heeft in 2023/2024 één zaak m.b.t. pluimveevlees behandeld, waarin in 2025 een uitspraak is gedaan.

Zaken die zijn afgehandeld in 2025

In 2025 heeft het tuchtgerecht 168 zaken behandeld, waarvan 61 zaken mondeling ter zitting en 107 zaken schriftelijk.

Onderscheid moet worden gemaakt tussen bij het tuchtgerecht aanhangig gemaakte zaken en de daarin opgenomen overtredingen. Één zaak kan meerdere overtredingen bevatten. Per overtreding kunnen één of meer tuchtrechtelijke maatregelen worden opgelegd conform artikel 13 Landbouwkwaliteitswet.

1. ALGEMEEN

In 2025 zijn door het tuchtrechtcollege in totaal **98 berispingen, 517 geldboetes en 11 voorwaardelijke geldboetes opgelegd**. In 1 zaak is de tenlastelegging nietig verklaard.

In onderstaande tabellen staat het overzicht met overtredingen die door het tuchtgerecht in 2025 zijn behandeld en als overtreding zijn vastgesteld.

De overtredingen zijn onderverdeeld per categorie.

Categorie	Aantal door het tuchtgerecht vastgestelde overtredingen in 2025	Aard van de overtredingen
BGA Gouda Holland	22	Te hoog vetgehalte in de droge stof
	5	Het vermelden van een onjuiste rijpingstermijn
	80	Te hoog vochtgehalte
Hollandse Geitenkaas	6	Te laag vetgehalte in de droge stof
	1	Het vermelden van een onjuiste rijpingstermijn
Boerenkaas	1	Te hoog vetgehalte in de droge stof
Boerderijmelk	9	Monster wordt niet genomen door een ter zake kundig persoon die beschikt over een verklaring van deskundigheid van het COKZ
	2	Bij herhaling niet volgen van de wettelijk voorgeschreven procedure indien de omrekeningsfactor niet tussen 1.028 en 1.035 ligt
	21	Bij herhaling niet bewaren van lege en/of volle monsterflessen door de ontvanger van boerderijmelk in een speciaal daarvoor bestemde schone ruimte
	7	Bij herhaling niet ordelijk bewaren van de lege en/of volle monsterflessen door de ontvanger van boerderijmelk in een speciaal daarvoor bestemde niet voor onbevoegden toegankelijke ruimte

Figuur 2. Overtredingen BGA Gouda Holland / Noord-Hollandse Gouda kaas / Boerderijmelk in 2025

1. ALGEMEEN

Categorie	Aantal door het tucht-gerecht vastgestelde overtredingen in 2025	Aard van de overtredingen
Eieren	3	Onjuiste gewichtsindeling
	6	Kwaliteitsgebreken
	3	In de handel brengen van ongesorteerde eieren (huisverkoop) die niet waren voorzien van een producentencode
	4	Ten onrechte verhandelen van eieren als scharreleieren
	2	Ten onrechte verhandelen van eieren als vrije uitloop eieren
	1	In de handel brengen van eieren welke niet waren ingedeeld naar kwaliteit en gewicht
	3	Ongesorteerde eieren, afkomstig uit een andere lidstaat, die niet voorzien waren van een producentencode en waar geen vrijstelling van de merkplicht was verleend door de bevoegde autoriteiten

Figuur 3. Overtredingen eieren 2025

Categorie	Aantal door het tucht-gerecht vastgestelde overtredingen in 2025	Aard van de overtredingen
Pluimvee- vlees	194	Afleveren van kuikens met een te hoog aflevergewicht
	1	In de handel brengen van diepgevroren hele kuikens waarbij het gehalte aan water het technologisch onvermijdbare gehalte heeft overschreden
	252	Slachten van kuikens met een te hoog gemiddeld aflevergewicht

Figuur 4. Overtredingen pluimveevlees 2025

1. ALGEMEEN

Aanvullende info:

Slechts één zaak heeft niet geleid tot opgelegde tuchtmaatregelen vanwege een nietigverklaring van de tenlastelegging.

TOENAME VAN HET AANTAL TUCHTRECHTZAKEN

In 2025 was er een duidelijke toename in het aantal aanhangig gemaakte zaken bij het tuchtgerecht en het aantal opgelegde maatregelen. Er liggen verschillende redenen ten grondslag aan deze stijging. Zo was er een stijging in het aantal eieren pluimveezaken, die onder meer het gevolg was van een toename van het aantal bedrijven onder het toezicht van het COKZ en ook door een toename van het aantal bedrijven dat door het COKZ zijn bezocht voor een beoordeling in 2025. Bij boerderijmelk, waar ook een duidelijke toename zichtbaar was in het aantal zaken, is die stijging toe te schrijven aan de nieuwe – in 2025 in werking getreden – boeteregeling. Een deel van de overtredingen wordt aanhangig gemaakt bij het tuchtgerecht als er sprake is van een herhaling binnen een periode van 24 maanden. In veel zaken die in 2025 behandeld zijn was de eerste overtreding reeds in 2024 geconstateerd.

1. ALGEMEEN

1.6 FINANCIËN

(Alle bedragen x € 1.000)

BALANS PER 31 DECEMBER	2025	2024
Activa		
Vaste activa	2.776	2.980
Vorderingen op korte termijn en voorraden	2.227	2.841
Liquide middelen	2.954	1.588
	7.957	7.410
Passiva		
Algemene reserve	3.232	2.995
Bestemmingsfonds	1.027	971
Voorzieningen	361	345
Schulden op lange termijn	833	883
Schulden op korte termijn	2.504	2.216
	7.957	7.410
STAAT VAN BATEN EN LASTEN	2025	2024
Baten		
Opbrengsten diensten	12.008	11.528
Overige baten	373	228
Baten met een bijzondere bestemming	383	207
	12.764	11.963
Lasten		
Personeelskosten	6.655	6.286
Uitbesteding werkzaamheden	2.827	2.909
Afschrijvingen	558	563
Huisvestingskosten	135	112
Overige bedrijfslasten	2.268	1.832
Financiële lasten	28	30
Toevoeging algemene reserve	237	303
Ottrekking bestemmingsfonds	56	-72
	12.764	11.963

2. KWALITEITS- NORMEN (WET DIEREN)

2. KWALITEITSNORMEN (WET DIEREN)

In opdracht van het Ministerie van LNV is het COKZ belast met het toezicht op de naleving van de volgende onderwerpen uit de Regeling dierlijke producten:

In de zuivelsector:

- boerderijmelk;
- bescherming van kwaliteitsaanduidingen kaas;
- nationale kwaliteitsvoorschriften voor kaas;
- zuigelingenvoeding bestemd voor derde landen.

In de eieren- en pluimveevleessector:

- handelsnormen voor eieren en vlees van pluimvee;
- nationale voorschriften over de aanduiding van bijzondere slachtpluimveehouderijssystemen.

2. KWALITEITSNORMEN (WET DIEREN)

2.1 ZUIVEL

2.1.1 TOEZICHT BOERDERIJMELK (KOE- EN GEITENMELK)

Het COKZ is aangewezen voor het toezicht op de naleving van de gestelde regels voor boerderijmelk in de Regeling dierlijke producten. Voor de borging van de kwaliteit van zuivelproducten en de export van melk en zuivelproducten is het van belang dat de grondstof (melk) aan hoge eisen voldoet. Het gaat hier bijvoorbeeld om kwaliteitsparameters zoals het kiemgetal, celgetal, reinheid, residuen van antibiotica, boterzuurbacteriën en zuurtegraad vet.

Van elke levering boerderijmelk wordt een monster genomen door de chauffeurs van de rijdende melkontvangst (RMO). Deze monsters worden door een melkcontrolestation onderzocht.

Het toezicht boerderijmelk bestaat uit een jaarlijkse audit bij de ontvanger van boerderijmelk, toezicht op het melkcontrolestation en diverse inspecties op de werkvloer van de ontvangers van boerderijmelk, zoals de inspectie van RMO-chauffeurs en monsterbewaarplassen.

Categorie	Aantal bedrijven	Aantal beoordelingen
Audits ontvanger van boerderijmelk	31	46
Inspecties op de werkvloer	28	2671
Melkcontrolestation	1	2

Toezicht boerderijmelk en het tuchtgerecht

Sinds de invoering van het nieuw ontwikkelde toezicht boerderijmelk per 1 januari 2024 wordt gewerkt aan het optimaliseren van dit toezicht. In 2025 is de tuchtprocedure voor boerderijmelk met succes in gebruik genomen. Hierin worden ernstige en/of herhaalde overtredingen voorgelegd aan het onafhankelijke tuchtgerecht van het COKZ.

2. KWALITEITSNORMEN (WET DIEREN)

In 2025 heeft het COKZ 35 boerderijmelkzaken aan het tuchtgerecht voorgelegd. In 28 gevallen legde het tuchtgerecht de door het COKZ voorgestelde geldboete op. Daarbovenop legde het tuchtgerecht in 4 gevallen ook nog een voorwaardelijke boete op. Bij 6 zaken werd een (gedeeltelijk) voorwaardelijke boete opgelegd. Slechts in 1 geval werd door het tuchtgerecht geen boete opgelegd.

2.1.2. BESCHERMING VAN KWALITEITSAANDUIDING KAAS

De Nederlandse zuivelsector produceert diverse kaassoorten die via een soort-specifiek productdossier door Verordening (EU) Nr. 2024/1143 bescherming genieten op de Europese markt. Het COKZ is verantwoordelijk voor de controles op de naleving van deze productdossiers als een product op de markt wordt gebracht.

In de Nederlandse zuivelsector vindt op dit moment productie plaats van:

- Gegarandeerde traditionele specialiteit (GTS):
 - o Boerenkaas
- Beschermd oorsprongsbenaming (BOB):
 - o Boeren-Leidse met sleutels
 - o Noord-Hollandse Gouda
- Beschermd geografische aanduiding (BGA):
 - o Gouda Holland
 - o Edam Holland
 - o Hollandse geitenkaas

Om kaas als één van deze specifieke kaassoorten te mogen aanduiden en verhandelen moet de kaas voldoen aan de eisen die in het productdossier van de betreffende kaassoort zijn vastgelegd. Dit kunnen eisen zijn aan bijvoorbeeld de herkomst van de grondstoffen, de productielocatie, de receptuur en/of de rijping van de kaas. Kaas die niet voldoet aan de eisen van het productdossier mag niet als zodanig aangeduid op de markt worden gebracht. Om dit te beoordelen voert het COKZ bemonsteringen, beoordelingen en keuringen van de kaas uit. Deze beoordelingen worden bij de verschillende schakels in de keten uitgevoerd, verspreid in de tijd. Op deze manier kan worden geborgd dat de kaas ook na rijpen aan de gestelde eisen voldoet.

2. KWALITEITSNORMEN (WET DIEREN)

Productie en opvolgende bereiding:	Aantal bedrijven
GTS Boerenkaas	
• Productie	174
• Opvolgende bereiding	40
BOB Boeren-Leidse met sleutels	
• Productie	7
• Opvolgende bereiding	3
BOB Noord-Hollandse Gouda	
• Productie	2
• Opvolgende bereiding	21
BGA Gouda Holland en Edam Holland	
• Productie	13
• Opvolgende bereiding	40
BGA Hollandse geitenkaas	
• Productie	4
• Opvolgende bereider	15

2.1.3. NATIONALE KWALITEITSVOORSCHRIFTEN VOOR GOUDSE, EDAMMER EN COMMISSIEKAAS

Goudse kaas, Edammer kaas en Commissiekaas zijn kazen waarvoor nationale kwaliteitsvoorschriften gelden. In de Regeling dierlijke producten staan de eigenschappen opgenomen waaraan deze kazen moeten voldoen om onder die specifieke benaming in de handel gebracht te mogen worden. Het COKZ is belast met het toezicht op de naleving van deze regels en de keuring van de kaas. Dit doet het COKZ door het uitvoeren van bemonsteringen, beoordelingen en door het keuren van de kaas.

Het controleprogramma voor deze kaassoorten wordt niet uitgevoerd bij bedrijven als deze al onder toezicht staan via het product exportprogramma kaas van het

2. KWALITEITSNORMEN (WET DIEREN)

COKZ of als de geproduceerde Goudse of Edammer valt onder het Europese productdossiers voor BOB Noord-Hollandse Gouda, BGA Gouda Holland of BGA Edam Holland.

Productie en opvolgende bereiding	Aantal bedrijven
Goudse, Edammer en Commissiekaas	
• Productie	19
• Opvolgende bereiding	68

2.1.4. ZUIGELINGENVOEDING BESTEMD VOOR DERDE LANDEN

In de Regeling dierlijke producten is het COKZ aangewezen om toezicht te houden op de naleving van de gestelde regels met betrekking tot zuigelingenvoeding die bestemd is voor export buiten de EU (zgn. derde landen). Van toepassing hierop is Verordening (EU) 2016/127. Deze bevat onder andere samenstellings- en informatievoorschriften voor volledige zuigelingenvoeding en opvolgzuigelingenvoeding.

Het door het COKZ uitgevoerde controleprogramma bestaat uit maandelijks bezoeken aan de 14 producenten van dit soort producten voor monsternames ten behoeve van onderzoek op samenstelling, microbiologie en verontreinigingen. Ook worden door het COKZ de etiketten gecontroleerd van deze producten.

TOEZICHT ONTWIKKELING BESCHERMDE AANDUIDINGEN

In het kader van het toezicht op de Beschermd Aanduidingen heeft afgelopen jaar een evaluatie plaatsgevonden op het huidige toezicht. Nieuwe ontwikkelingen zijn onder andere de aanpassing van de Landbouwkwaliteitswet naar aanleiding van de nieuwe Verordening (EU) 2024/1143. Verder wordt er een geheel nieuwe toezicht systematiek ontwikkeld door het COKZ, in samenwerking met de verschillende belanghebbenden, zoals de NVWA, RVO, LVVN en productdossierhouders.

2. KWALITEITSNORMEN (WET DIEREN)

2.2 EIEREN EN PLUIMVEEVLEES

2.2.1 EIEREN

Voor het verhandelen van eieren binnen de EU zijn regels vastgesteld in Verordening (EU) nr. 1308/2013, waarbij Verordening (EU) 2023/2465 en Verordening (EU) 2023/2466 tot aanvulling en verdere uitwerking van bovengenoemde verordening gelden.

De kernpunten uit deze verordeningen zijn:

- de indelingscriteria voor classificering als klasse A of klasse B ei;
- indeling van klasse A eieren in gewichtsklassen;
- merken van klasse A eieren met een producentencode op de productie inrichting;
- alleen erkende pakstations mogen eieren sorteren, verpakken, de verpakking voorzien van een etiket en eieren ompakken;
- verpakkingen van klasse A eieren moeten voorzien zijn van een 'Tenminste Houdbaar Tot' (THT) datum en de gebruikte houderijmethode, te weten:
 - o eieren van hennen met vrije uitloop;
 - o scharreleieren; of
 - o aangepaste kooi.

Het COKZ ziet toe op de naleving van deze verordeningen in de primaire en secundaire ei-industrie door middel van verschillende soorten beoordelingen: reguliere-, administratieve- en een vrij-uitloopcontrole.

Type bedrijf	Aantal bedrijven*
Primaire ei-industrie	798
Secundaire ei-industrie	285

* aantallen medio 2025

2. KWALITEITSNORMEN (WET DIEREN)

Toezicht vogelgriep vaccinatiepilot

In maart 2025 is de vaccinatiepilot vogelgriep van start gegaan. In het kader van de pilot worden kuikens die bestemd zijn voor een commercieel leghennenbedrijf gevaccineerd tegen vogelgriep. De eieren van de gevaccineerde hennen worden in Nederland afgezet.

Het doel van de pilot is om ervaring op te doen met de praktische uitvoering van vaccinatie, de implementatie van de Europese verordening en het volgen en oplossen van eventuele handelseffecten. De pilot loopt tot begin 2027 en is gestart op één pluimveebedrijf, met mogelijkheid tot uitbreiding naar meerdere bedrijven.

Het COKZ houdt in opdracht van het ministerie van LNVN toezicht op de kanalisatie van de eieren die op het pluimveebedrijf worden geproduceerd. In 2025 zijn in dit kader acht inspecties uitgevoerd.

Stalmetingen bij legpluimvee

Het COKZ is belast met de uitvoering van stalmetingen. De eisen gesteld aan de huisvesting van legkippen zijn gebaseerd op de Europese richtlijn 1999/74/EG en het besluit houders van dieren.

Op de biologische productiesystemen voor legkippen houdt SKAL toezicht. In 2025 zijn er door het COKZ 75 stalmetingen uitgevoerd bij legpluimveebedrijven.

2.2.2 PLUIMVEEVLEES

Voor het verhandelen van pluimveevlees in de EU zijn regels vastgesteld in Verordening (EU) nr. 1308/2013 en Verordening (EG) nr. 543/2008.

'Artikel 11 bedrijven'

In artikel 11 van deze verordening worden de onderstaande bijzondere slachtpluimveehouderij-systemen voor vleeskuikens genoemd:

- scharrel binnengehouden;
- scharrel met uitloop;
- boerenscharrel met uitloop / hoeve met uitloop;
- boerenscharrel met vrije uitloop / hoeve met vrije uitloop.

2. KWALITEITSNORMEN (WET DIEREN)

Voor deze houderijsystemen zijn voorwaarden vastgelegd waar het COKZ toezicht op houdt. Onderwerpen van deze voorwaarden zijn onder andere: het maximaal aantal dieren, maximale totaal gewicht per vierkante meter staloppervlak en de minimale slachtleeftijd. Het COKZ controleert alle koppels vleeskuikens binnen deze houderijsystemen.

Type bedrijf (art. 11)	Aantal bedrijven
Vleeskuiken en -eenden bedrijven	560
Slachterijen	6
Mengvoederbedrijven	2

* aantallen medio 2025

Alle vleeskuikenstallen die deelnemen aan deze houderijsystemen worden gemeten. In 2025 zijn er door het COKZ 84 stalmetingen uitgevoerd. Op de biologische productiesystemen voor vleeskuikens houdt SKAL toezicht.

Naast de vleeskuikenhouders bezoekt het COKZ ook slachterijen en mengvoederbedrijven voor beoordelingen die betrekking hebben op de eisen voor deze bijzondere houderijsystemen.

Beoordelingen bij overige slachterijen en uitsnijderijen

Op basis van voornoemde verordeningen worden ook controles uitgevoerd bij andere ('niet-art. 11-') pluimveeslachterijen en uitsnijderijen. Bij deze bedrijven wordt onder andere gecontroleerd op:

- de benamingen waaronder het pluimveevlees wordt verkocht (bijvoorbeeld: borstfilet, vleugel en (hele) poot);
- kwaliteitseisen;
- de etikettering, aanbiedingsvorm en reclame met betrekking tot voor de eindverbruiker bestemd vlees van pluimvee, waaronder
 - o vermelding van de uiterste consumptiedatum voor vers vlees;
 - o vermelding van de staat waarin het pluimveevlees in de handel wordt gebracht;

2. KWALITEITSNORMEN (WET DIEREN)

- o vermelding van het erkenningsnummer van het slachthuis of de uitsnijderij voor voorverpakt vlees; en
- o vermelding van het “nominaal gewicht” op voorverpakkingen.

In 2025 zijn 5 beoordelingen uitgevoerd bij slachterijen en uitsnijderijen.

Bij pluimveeslachterijen wordt hiernaast gecontroleerd op het watergehalte van diepvrieskuikens/-bouten. In 2025 zijn 15 partijen hele kuikens en 17 partijen bouten bemonsterd en geanalyseerd. Hiervan overschreden 12 monsters de norm. Bij deze 12 monsters heeft een tegenanalyse plaatsgevonden, waarbij er 1 overschrijding is geconstateerd. Bij deze slachterij is een intensiveringsprogramma opgestart.

Importpluimveevlees

De lidstaten van de Europese Unie en de Europese Commissie hebben in het kader van de handelsnormen bepaald dat er met betrekking tot de import van pluimveevlees uit derde landen steekproefsgewijs moet worden gecontroleerd op het watergehalte van dit pluimveevlees. Het COKZ is in Nederland belast met het toezicht op de naleving van de gestelde eisen. De monsternamen worden door de NVWA in opdracht van het COKZ uitgevoerd op de grensinspectiepost achter de douane. In 2025 zijn er 199 monsters door de NVWA genomen en onderzocht op het watergehalte.

3. VOEDSEL- VEILIGHEID (EU-HYGIËNEVERORDENINGEN)

3. VOEDSELVEILIGHEID (EU-HYGIËNEVERORDENINGEN)

De EU-hygiëneverordeningen stellen voedselveiligheidsvoorschriften voor alle levensmiddelenbedrijven. Het COKZ is door de Minister van VWS aangewezen als toezichthouder in de zuivel- en eiersector. De NVWA treedt namens VWS op als gedelegeerd opdrachtgever. De volgende bedrijven vallen onder het COKZ-toezicht:

Zuivelinrichtingen

Primaire fase zuivel:

- melkveehouderijen;
- ontvangers van boerderijmelk.

Secundaire fase zuivel:

- fabrieksmatige bereiders;
- opvolgende bereiders (verdere verwerking van kaas (producten));
- kaasveredelaars;
- opslaglocaties;
- bereiders van bijzondere voeding;
- kleinschalige- en boerderijzuivelbereiders.

Ei- en eiproducteninrichtingen

Primaire fase eieren:

- legpluimveehouderijen.

Secundaire fase eieren:

- pakstations;
- verzamelaars;
- eiproductenfabrikanten;
- opslaglocaties.

De afhandeling van tekortkomingen vindt plaats overeenkomstig het interventiebeleid van de NVWA. Naast het opmaken van officiële waarschuwingen en rapporten van bevindingen, wordt bij betrokken bedrijven ook een herbeoordeling uitgevoerd.

3. VOEDSELVEILIGHEID (EU-HYGIËNEVERORDENINGEN)

3.1 ZUIVEL

3.1.1 PRIMAIRE FASE ZUIVEL

Nederland telt ongeveer 14.000 melkveehouderijen, waaronder circa 13.400 koemelkveehouderijen. Daarnaast zijn er ook geitenmelkveehouderijen (550), schapenmelkveehouderijen (15) en enkele paarden- (12), buffel- (19), ezellinnen- (1) en kamelenmelkerijen (1). De meeste melk wordt geleverd aan zuivelondernemingen die deze verwerken tot zuivelproducten. Alle ontvangers van boerderijmelk hebben borgingssystemen voor de melkveehouderijen waarvan zij melk ontvangen, waarin ook de voorschriften van de EU-hygiëneverordeningen zijn geïmplementeerd. Bijna alle melkveehouderijen in Nederland vallen onder een dergelijk borgingssysteem.

De controles op de borgingssystemen worden uitgevoerd door private organisaties. Bij de circa 80 melkveehouderijen die niet onder een borgingssysteem vallen, wordt direct toezicht gehouden door het COKZ.

In 2025 beoordeelde het COKZ 120 meldingen van overschrijding van de maximale residu limiet (MRL) voor antibiotica in melk. Daarnaast beoordeelde het COKZ 53 meldingen van een melkweigering door de ontvanger van boerderijmelk bij een melkveehouderij.

3.1.2 TOEZICHT RAUWE MELK VOOR RECHTSTREEKSE MENSELIJKE CONSUMPTIE

Op 1 januari 2025 is nieuwe wetgeving voor rauwe melk bestemd voor rechtstreekse menselijke consumptie in werking getreden. De eisen zijn opgenomen in het Warenwetbesluit hygiëne van levensmiddelen.

De belangrijkste zaken uit deze regelgeving zijn:

- meldplicht voor de melkveehouder wanneer rauwe melk voor rechtstreekse menselijke consumptie wordt afgezet. De meldplicht is mogelijk gemaakt door te melden via de Gecombineerde Opgave aan RVO;
- maandelijks en bij een half jaar goede resultaten tweemaandelijks onderzoek van de rauwe melk op Salmonella, Shigatoxine producerende Eschericia coli (STEC) en Campylobacter. Normstelling voor deze bacteriën is geregeld in het Warenwetbesluit hygiëne van levensmiddelen (niet aantoonbaar in 25 ml);

3.VOEDSELVEILIGHEID (EU-HYGIËNEVERORDENINGEN)

- tweemaal per maand onderzoek op kiemgetal. De rauwe melk dient te voldoen aan onderstaande normen:
 - o melk van runderen of buffels : < 25.000 kve / ml;
 - o melk van kamelen, dromedarissen, paarden of ezels : < 50.000 kve / ml;
 - o melk van geiten, schapen of overige diersoorten : < 100.000 kve / ml;
- opslagtemperatuur ten hoogste 4 °C;
- levering binnen 72 uur na het melken aan de consument;
- levering van rauwe melk die niet is diepgevroren uitsluitend vanaf het bedrijf waar de melk gewonnen is;
- in de directe omgeving van de plaats van verkoop de vermeldingen:
 - o rauwe melk (/ biest / room);
 - o gebruiken op de dag van aankoop;
 - o geef schadelijke bacteriën geen kans;
 - o koken voor gebruik aanbevolen;
 - o dag en tijdstip van melk (met uitzondering van verkoop uit de melktank);
- op voorwaarde dat de rauwe melk wordt diepgevroren, bestaat de mogelijkheid tot rechtstreekse verzending aan consumenten en verkoop via de plaatselijke detailhandel die rechtstreeks aan consumenten levert. Plaatselijk is hierbij dezelfde of aangrenzende gemeente binnen Nederland vanwaar de rauwe melk gewonnen is. Tussenhandel van rauwe melk bestemd voor rechtstreekse menselijke consumptie is niet toegestaan.

Eind 2024 werden de verkopers van rauwe melk voor rechtstreekse menselijke consumptie die op dat moment bekend waren, door COKZ geïnformeerd over de op handen zijnde wetswijzingen en werd informatie hierover op de website van COKZ geplaatst.

3.VOEDSELVEILIGHEID (EU-HYGIËNEVERORDENINGEN)

Per april 2025 zijn inspecteurs van COKZ gestart met het toezicht op rauwe melk voor rechtstreekse menselijke consumptie. Het toezicht bestond uit onaangekondigde inspecties en monsternames van de rauwe melk voor rechtstreekse menselijke consumptie voor onderzoek op kiemgetal, Salmonella, STEC en Campylobacter.

Er werden 143 onaangekondigde inspecties uitgevoerd. Tijdens deze onaangekondigde inspecties werden bij 94 locaties middelzware overtredingen vastgesteld.

De meest voorkomende overtredingen waren:

- te weinig onderzoek uitgevoerd op pathogenen;
- verplichte tekst werd niet weergegeven bij het verkooppunt.

Tijdens herinspecties bij 39 locaties werd op 31 locaties vastgesteld dat de overtredingen in voldoende mate waren verholpen.

Uit analyse van 144 monsters rauwe melk bleek dat in 69 monsters de norm voor kiemgetal werd overschreden. De pathogene micro-organismen Salmonella en Campylobacter werden niet aangetoond. In 14 monsters rauwe melk werd STEC 'vermoedelijk aanwezig' gerapporteerd. Dit wil zeggen dat STEC werd aangetoond bij de screeningsmethode maar niet werd bevestigd bij de aanvullend uitgevoerde bevestigingsmethode.

3.VOEDSELVEILIGHEID (EU-HYGIËNEVERORDENINGEN)

3.1.3 SECUNDAIRE FASE ZUIVEL

Door het COKZ worden risicogebaseerd beoordelingen uitgevoerd bij Nederlandse zuivelproducenten, opslaglocaties en handelaren. Jaarlijks kunnen er onderwerpen worden vastgesteld die tijdens de uit te voeren beoordelingen extra aandacht krijgen.

De in de tabel weergegeven aantallen beoordelingen werden uitgevoerd:

Bedrijfs categorie	Aantal bedrijven*	Aantal beoordelingen
Fabrieksmatige bereiders	126	125
Opvolgende bereiders	60	57
Kaasveredelaars	54	48
Opslaglocaties	98	48
Bereiders van bijzondere voeding	14	15
Kleinschalige- en boerderijzuivelbereiders	622	430
Totaal	974	723

*aantallen medio 2025

Bij 58 bedrijven werd de erkenning ingetrokken of de registratie afgesloten omdat deze bedrijven zijn gestopt met zuivelproductie.

3.VOEDSELVEILIGHEID (EU-HYGIËNEVERORDENINGEN)

3.1.4 MONSTERNEMING EN ONDERZOEK

Het COKZ bemonstert zuivelproducten om te controleren of deze voldoen aan de gestelde normen. De verschillende productsoorten worden onderzocht op microbiologische criteria. De frequentie van het onderzoek per productsoort is gebaseerd op een risicoanalyse. Er werden uitsluitend producten uit rauwe of gethermiseerde melk bemonsterd.

Er is onderzocht op de volgende parameters: *Listeria monocytogenes*, *Salmonella*, Coagulase positieve *Staphylococci* en Shigatoxine producerende *Escherichia coli* (STEC). In 8 monsters werd STEC aangetoond. *Listeria monocytogenes* werd in 2 monsters aantoonbaar in 25 gram gevonden. In 10 monsters werd Coagulase positieve *staphylococci* boven 100.000 kve / gram aangetoond. Bij waarden Coagulase positieve *staphylococci* boven 100.000 kve/gram werd onderzoek op enterotoxine uitgevoerd. Enterotoxine werd niet aangetoond.

Bij het aantreffen van pathogene micro-organismen boven de norm wordt altijd direct met het betrokken bedrijf contact opgenomen waarbij het uitgangspunt is dat producten niet langer in de handel mogen zijn of worden gebracht. Daarnaast wordt het bedrijf gevraagd een oorzaakanalyse uit te voeren en technologisch gelijkwaardige partijen te laten onderzoeken.

3.VOEDSELVEILIGHEID (EU-HYGIËNEVERORDENINGEN)

3.2 EIEREN

3.2.1 PRIMAIRE FASE EIEREN

Nederland telt 798 legpluimveehouderijen. Hiervan werkt circa 86% van de bedrijven met een privaat kwaliteitssysteem (IKB Ei), waarin ook de eisen van het EU-hygiënepakket (HP) zijn geïmplementeerd. IKB Ei is geaccepteerd door Ketenborging.nl voor alle schakels in de productieketen. In 2025 zijn in het kader van het reguliere HP-toezicht door het COKZ alleen de legpluimveehouders beoordeeld die niet IKB Ei gecertificeerd zijn.

Hiernaast houdt het COKZ, in opdracht van de NVWA, toezicht op de gekanaliseerde afvoer van eieren uit met Salmonella besmette stallen (zie kader)

TOENAME AANTAL SALMONELLA BESMETTINGEN IN LEGPLUIMVEESTALLEN

Sinds mei 2023 neemt het aantal besmettingen met Salmonella Enteritidis (SE) en Salmonella Typhimurium (ST) op legbedrijven in Nederland toe. Sinds 2023 is het aantal besmette stallen zelfs hoger dan de EU-norm van 2%.

Een deel van deze toename is veroorzaakt door een bepaald type isolaat SE, dat geassocieerd wordt met het gebruik van besmette eierschalen in diervoeder.

Vanaf januari 2024 is dit isolaat nauwelijks meer aangetroffen. De oorzaak van de andere besmettingen is nog onduidelijk.

Als gevolg van de bovengenoemde toename in het aantal besmette stallen is het toezicht van het COKZ op de gekanaliseerde afvoer van eieren uit besmette stallen sterk toegenomen. Zo zijn er in 2023, 2024 en 2025 respectievelijk 98, 196 en 202 controlebezoeken gebracht aan pluimveehouders.

3.VOEDSELVEILIGHEID (EU-HYGIËNEVERORDENINGEN)

3.2.2 SECUDAIRE FASE EIEREN

Het COKZ houdt risicogebaseerd toezicht bij eierbedrijven in de secundaire fase van de keten. Hiervoor wordt één keer per jaar bij de bedrijven in deze sector een beoordeling uitgevoerd. Jaarlijks kunnen er onderwerpen worden vastgesteld die tijdens de uit te voeren beoordelingen extra aandacht krijgen.

Bij de bedrijven die onder toezicht staan, zijn er in 2025 in totaal 171 beoordelingen uitgevoerd.

Bedrijfs categorie	Aantal bedrijven*	Aantal beoordelingen
Verzamelaars	7	4
Pakstations	151	144
Eiproductenfabrikanten	22	23
Opslaglocaties	3	0
Totaal		171

*aantallen medio 2025

3.2.3. MONSTERNEMING EN ONDERZOEK

Het COKZ bemonstert eiproducten om te controleren of deze voldoen aan de gestelde normen. Eiproducten worden onderzocht op de microbiologische parameters Listeria monocytogenes en Salmonella.

4. VERORDENING DIERLIJKE BIJPRODUCTEN

4. VERORDENING DIERLIJKE BIJPRODUCTEN

In de Europese Unie is de Verordening betreffende dierlijke bijproducten (Verordening (EG) nr. 1069/2009) van kracht, waarvan een nadere uitwerking bestaat in de vorm van Verordening (EU) nr. 142/2011. In de Verordening zijn voorschriften vastgelegd voor de verwerking van dierlijke producten die niet bestemd zijn of worden voor menselijke consumptie. Afhankelijk van de aard van het product kunnen dierlijke bijproducten onder meer bestemd worden voor dierlijke consumptie, vergisting, compostering of verbranding. Bescherming van de voedselveiligheid en diervoederveiligheid zijn daarbij leidende principes. Toezicht en handhaving van deze voorschriften in Nederland is geregeld in de Wet Dieren en nader uitgewerkt in het Besluit en de Regeling dierlijke producten. Dit betreft LVVN-wetgeving. De NVWA fungeert als gedelegeerd opdrachtgever aan het COKZ.

Het COKZ heeft ook in 2025, in opdracht van de NVWA, inspecties uitgevoerd bij zuivelproducenten, legpluimveehouderijen, verzamelaars, pakstations en eiproducentenfabrikanten om te controleren of deze bedrijven voldoen aan de voorschriften voor dierlijke bijproducten. Deze inspecties zijn geïntegreerd in de inspecties die in het kader van het EU-hygiënepakket worden uitgevoerd.

5. EU SUBSIDIEREGELINGEN (CROSS COMPLIANCE)

De Europese verordening (EU) nr. 2021/2115 bevat voorschriften voor de rechtstreekse betalingen aan landbouwers in het kader van de steunregelingen van het gemeenschappelijk landbouwbeleid. Deze verordening bepaalt dat landbouwbedrijven voor het verkrijgen van de volledige steun moeten voldoen aan een aantal randvoorwaarden. Deze randvoorwaarden hebben betrekking op onder andere diergezondheid, dierenwelzijn, natuur en milieu en zijn voor alle landbouwers in de EU gelijk. Jaarlijks bezoekt de overheid 1% van de landbouwbedrijven die steun aanvragen om te controleren of aan de randvoorwaarden is voldaan.

In Nederland is dit toezicht op de randvoorwaarden een samenwerkingsproces waarbij verschillende overheden hun eigen controletaken uitvoeren. De NVWA coördineert dit proces en selecteert de te controleren bedrijven. De selectie vindt voor een groot deel plaats op basis van een risicoanalyse, daarnaast worden er jaarlijks een aantal bedrijven aselekt gekozen.

Het COKZ bezoekt de geselecteerde melkveebedrijven en legpluimveebedrijven. Bij deze bedrijven controleert het COKZ de naleving van een beperkt aantal specifieke artikelen uit de Europese wet- en regelgeving. Het COKZ rapporteert de controlebevindingen aan de NVWA. Deze bevindingen worden vervolgens meegenomen in de toekenning van subsidies.

5. EU SUBSIDIE- REGELINGEN (CROSS COMPLIANCE)

6. INTERVENTIE- REGELINGEN

6. INTERVENTIEREGELINGEN

Het COKZ is op basis van artikel 5 van de regeling interventie 2017 aangewezen om analyses uit te voeren voor de Particuliere opslag (PO) en Openbare opslag (OO) van boter en magere melkpoeder (MMP) (Staatscourant 2017, nr. 20916).

Particuliere opslag van boter

Particuliere opslag van boter is een regeling waarbij door natuurlijke of rechtspersonen met de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) contracten kunnen worden afgesloten om boter tijdelijk uit de markt te nemen en voor eigen rekening en risico op te slaan in vrieshuizen.

COKZ is in de regeling aangewezen voor het verrichten van monsteranalyses (boter) die op grond van de regelgeving moeten plaatsvinden ten einde vast te stellen of aan de gestelde voorwaarden wordt voldaan. In 2025 zijn er onder deze regeling geen monsters ingeschreven en geanalyseerd.

Openbare opslag van magere melkpoeder

Openbare opslag van magere melkpoeder is een regeling waarbij magere melkpoeder voor interventie kan worden aangeboden in een vastgestelde periode.

In de Regeling Interventie is opgenomen dat het COKZ verantwoordelijk is voor de analyse van de monsters in geval van heronderzoek. In 2025 zijn in dat kader geen monsters van magere melkpoeder voor heronderzoek geanalyseerd.

7. EXPORT

7. EXPORT

7.1 EXPORTCERTIFICATEN

7.1.1 COKZ-CERTIFICATEN

Het COKZ is door de Minister van LNV aangewezen⁴ voor het afgeven van (niet veterinaire) gezondheids- en andere productcertificaten ten behoeve van de export van Nederlandse zuivelproducten die bestemd zijn voor humane consumptie, alsook van zuigelingenvoeding en opvolgzuigelingenvoeding.

7.1.2 VETERINAIRE NVWA-CERTIFICATEN

De NVWA is bevoegd tot de afgifte van veterinaire certificaten, waarvoor het COKZ de voorbereiding verzorgt. Door de dagelijkse aanwezigheid van een NVWA-dierenarts op het COKZ-kantoor is er voor de zuivelsector één loket in Leusden voor de afgifte van alle zuivelexportcertificaten.

Een vergelijkbare voorbereiding doet het COKZ voor de export van eieren en eiproducten. Het veterinaire certificaat voor eieren en eiproducten wordt niet in Leusden afgegeven, maar via de afdeling ECoA van de NVWA.

7.2 EXPORTPROGRAMMA'S

Naast het toezicht dat het COKZ uitvoert in het kader van het EU-hygiënepakket en de Wet dieren, zijn er specifiek voor bedrijven die exporteren exportprogramma's ontwikkeld om extra garanties te kunnen bieden. Voor bepaalde derde landen zijn de voorschriften dusdanig specifiek dat er extra landenprogramma's aan worden toegevoegd die gericht zijn op de gestelde eisen in het veterinaire certificaat. Deze exportprogramma's, in combinatie met het reguliere toezicht, maken het mogelijk dat het COKZ de individuele partij exportkeuringen kan beperken tot steekproefsgewijze controles.

⁴ Besluit dierlijke producten art. 2.11

7. EXPORT

De garanties voor een betrouwbare afgifte van zuivelexportcertificaten zijn gebaseerd op de volgende inspecties die door het COKZ worden uitgevoerd:

- de inspecties die het COKZ bij zuivelbedrijven uitvoert in het kader van het EU-hygiënepakket;
- controleprogramma's in het kader van de Wet dieren;
- exportprogramma's voor de afgifte van exportcertificaten;
- administratieve controles bij elke exportaanvraag;
- steekproefsgewijze fysieke keuringen bij de afgifte van exportcertificaten.

Met bovenstaande inspecties en keuringen wordt op een regelmatige basis een grote hoeveelheid officiële inspectieresultaten gerealiseerd. Deze gegevens vormen de basis voor de borging van het voldoen aan de gestelde exporteisen van derde landen, zowel voor COKZ kwaliteits- en gezondheidscertificaten als de veterinaire certificaten van de NVWA.

Er zijn verschillende productcontroleprogramma's beschikbaar voor zuivel. Deze kunnen onderverdeeld worden in de volgende categorieën:

- boter en boterproducten;
- kaas en kaasproducten;
- poedervormige producten;
- geëvaporeerde melk en condens;
- consumptiemelk;
- bijzondere voeding;
- buitenlandse grondstoffen.

Deze programma's omvatten regelmatige (meestal maandelijkse) controles waarbij inspecties, monsterneming en onderzoek op samenstelling, microbiologie en verontreinigingen worden uitgevoerd.

7. EXPORT

Voor controle naar specifieke bestemmingen zijn extra exportprogramma's van toepassing. Hiermee wordt geborgd dat de deelnemers aan die programma's voldoen aan de additionele, door het desbetreffende land gestelde, eisen. De volgende landenprogramma's zijn van toepassing voor zuivel:

- export Algerije;
- export China;
- export Brazilië;
- export India.

De afgelopen jaren is een start gemaakt met een uitbreiding van de fysieke exportkeuringen voor niet-kaasproducten, alsook het zoeken naar een manier om bepaalde specifieke landeneisen zoals bijvoorbeeld herkomst en specifieke hittebehandelingen beter te borgen. De uitwerking en implementatie is een meerjarig traject vanwege de complexiteit, de bijbehorende noodzakelijke ICT-aanpassingen en de impact die bepaalde hervormingen op de sector zullen hebben.

7.3 AANTALLEN CERTIFICATEN ZUIVEL

Het aantal aanvragen voor exportcertificering in 2025 is licht gedaald t.o.v. 2024. Het totaal aantal exportcertificaten zuivel blijft wel constant en dit zowel voor de COKZ- als de veterinaire certificaten.

Ondanks alle geopolitieke spanningen in de wereld en de daarmee samenhangende economische gevolgen, waaronder stijgende melkprijzen, is de exportpositie van Nederlandse zuivel op de wereldmarkt vrij stabiel gebleven. China blijft de belangrijkste exportmarkt buiten de EU voor de Nederlandse zuivelindustrie. Het aantal exportzendingen is met meer dan 30% toegenomen t.o.v. 2024 ondanks de groeiende binnenlandse zuivelproductie in China. Op gewichtsbasis (tonnen product) is de groei ca. 6%. China blijft daarmee veruit de belangrijkste exportbestemming voor zuivel vanuit Nederland, zowel op aantal zendingen als het totaal volume. Het betreft voornamelijk melkpoeders, zuigelingenvoeding en bijzondere voeding.

7. EXPORT

Aantal afgegeven certificaten			
Type certificaat	COKZ Zuivel	Veterinair NVWA zuivel	Totaal
2023	42.442	33.581	76.023
2024	41.825	34.739	76.564
2025	41.772	34.812	76.584

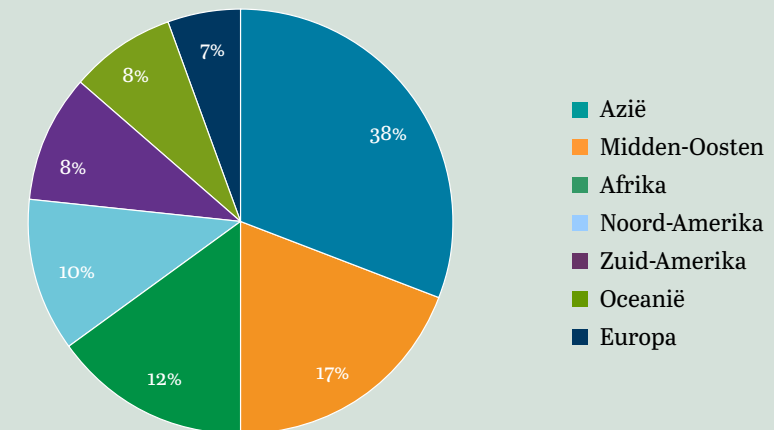
De ca 76.600 certificaten betreffen ongeveer 40.600 aanvragen (zendingen). In 2024 waren er 41.200 aanvragen. Een aanvraag kan betrekking hebben op meerdere certificaten.

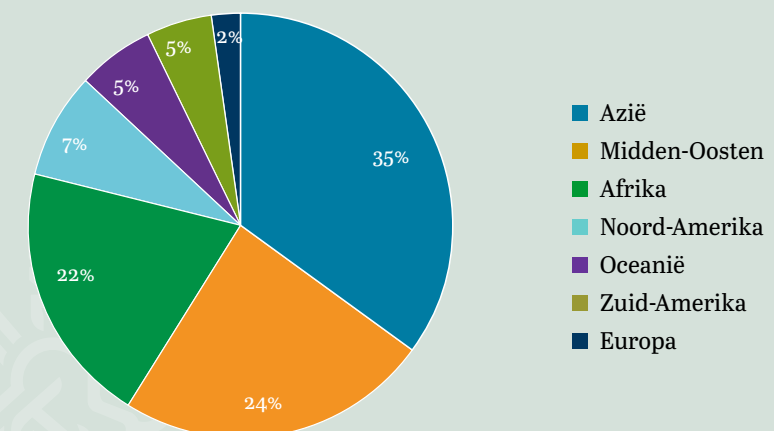
7. EXPORT

Bij de verdeling per werelddeel blijft Azië veruit de grootste importeur van zuivelproducten vanuit Nederland. Midden-Oosten en Afrika blijven 2 en 3 en dit zowel voor het aantal zendingen als voor het totaal volume.

Exportzendingen per werelddeel

Exportvolume per werelddeel

7. EXPORT

7.4 AANTALLEN CERTIFICATEN EI(PRODUCTTEN)

Het Verenigd Koninkrijk blijft de grootafnemer voor ei(product)certificaten. Het betreft bijna uitsluitend vloeibaar eiproduct wat certificeringsplichtig is. De digitalisering voor de aanvraag van export ei(producten) is in 2025 verder uitgerold naar meerdere landen wat een stuk efficiënter is voor het bedrijfsleven.

Aantal afgegeven certificaten ei(producten)	
2023	469
2024	7.611 (waarvan 7.125 VK)
2025	7.611 (waarvan 7.125 VK)

Na het Verenigd Koninkrijk volgen op grote afstand Japan en Australië als voornaamste bestemmingen.

7. EXPORT

7.5 AUDITS/BIJENLANDSE DELEGATIES

China zuigelingenvoeding en voeding voor medisch gebruik

De (her)registraties van zuivel- en zuigelingenvoedingsbedrijven voor China (GACC) blijven regulier doorgaan. Het betreft administratieve, maar ook deels fysieke inspecties. De bedrijven worden regulier opnieuw beoordeeld door het COKZ of de NVWA en de rapportages worden naar China verzonden. De conformiteit aan Chinese regelgeving is bepalend bij de inspecties.

Eind oktober 2025 heeft er een audit vanuit GACC plaatsgevonden waarbij verschillende bedrijven uit de zuivelsector bezocht zijn en een laboratorium. Het verslag van deze audit moet nog volgen.

Cuba

In januari 2024 heeft Cuba een verzoek tot inspectie gedaan. Het COKZ heeft hiervoor de voorbereidingen getroffen. Uiteindelijk heeft Cuba afgezien van het bezoek. In november 2025 is een delegatie uit Cuba op bezoek geweest, naar aanleiding van het eerdere verzoek in 2024 om een inspectie uit te voeren bij bedrijven die geregistreerd staan in Cuba voor export. Een representatief aantal bedrijven is bezocht. Het verslag van deze audit moet nog volgen.

VS eieren

Vanuit de sector is aangegeven dat export van eiproducten naar de Verenigde Staten gewenst is.

In 2025 hebben bij verschillende eiproducten bedrijven testruns plaatsgevonden, waarbij er 5 bedrijven geregistreerd zijn voor export naar de Verenigde Staten. Er heeft in 2025 nog geen export plaatsgevonden.

BIJLAGE

SAMENSTELLING VAN BESTUUR, COMMISSIE VAN DESKUNDIGEN EN TUCHTGERECHT

I. Statuten COKZ

Op grond van de statuten kent het COKZ onder meer:

- het bestuur;
- de secretaris;
- een of meer commissie(s) van deskundigen;
- de directeur;
- het tuchtgerecht;
- overige commissies.

Deze worden hieronder afzonderlijk besproken.

II. Bestuur en directeur van het COKZ

SAMENSTELLING BESTUUR COKZ en ROOSTER VAN AFTREDEN

Naam	Functie	Termijn eindigt per	Herbenoembaar?
De heer J.L. Geurts *	Voorzitter, lid remuneratiecommissie	31 december 2027	Ja
Mevrouw ir. M. Hovenkamp	Vicevoorzitter, Lid remuneratiecommissie	10 december 2028	Ja
Mevrouw lector dr. ir. A.G.J. Velthuis	Bestuurslid	10 december 2028	Ja
De heer dr. ir. H.J.C.M. van den Bijgaart	Bestuurslid	15 december 2027	Ja
Mevrouw ir. A. De Veer	Bestuurslid	18 september 2028	Ja
De heer ir. W.J.H. van der Sande	Directeur**	n.v.t.	n.v.t.

* Verkozen tot vicevoorzitter tijdens de bestuursvergadering van 5 juni 2025

** De directeur vervult tevens de rol van secretaris en penningmeester van het bestuur van COKZ.

BIJLAGE

III. Tuchtgerecht van het COKZ

Naam	Plaats	Deskundig voor:	
		Kaas	Eieren
De heer mr. dr. G.M.F. Sijnders, <i>voorzitter</i>	Eck en Wiel		
De heer mr. R.J.A.M. Cooijmans, <i>vice-voorzitter</i>	Rotterdam		
De heer C.J.G.M. van der Weide, <i>vice-voorzitter</i>	Teteringen		
De heer mr. H.A. Wolterink, <i>secretaris</i>	Woerden		
De heer mr. S.H.T. ten Kate, <i>adjunct-secretaris</i>	Rotterdam		
De heer ir. J. Heida	Oranjewoud	x	
De heer ing. W.R. Postma	Nijbroek	x	
De heer P. Schurink	Oosthuizen	x	
Mevrouw H. De Baar	Den Bommel		x
De heer R. Boomstra	Middelburg		x
De heer J. Brok	Enter		x

IV. Commissie van deskundigen

Momenteel zijn er geen commissies van deskundigen actief.

BIJLAGE

GEBRUIKTE AFKORTINGEN

AI	Artificial Intelligence
BGA	Beschermde Geografische Aanduiding
BKD	Bloembollenkeuringsdienst
BOB	Beschermde Oorsprongsbenaming
GACC	General Administration of Customs China (GACC)
CBW	Cyberbeveiligingswet
COKZ	Controle Orgaan Kwaliteits Zaken
EU	Europese Unie
EU-HP	Hygiënepakket op basis van de EU-hygiëneverordeningen
GTS	Gegarandeerde Traditionele Specialiteit
HPAI	HoogPathogene Aviaire Influenza
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
IKB Ei	Integrale Keten Beheersing Ei
KPI's	Kritische Prestatie Indicatoren
KCB	Kwaliteits Controle Bureau
KVK	Kamer van Koophandel
LVVN	Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur
MKZ	Mond-en klauwzeer
MRL	Maximale residulimiet
MMP	Magere melkpoeder
NAK	Nederlandse Algemene Keuringsdienst
NIS2	Network and Information Security Directive 2
NVWA	Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
OO	Openbare opslag
PO	Particuliere opslag
RMO	Rijdende Melk Ontvangst
RvA	Raad voor Accreditatie
RVO	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
SE	Salmonella Enteritidis
SKAL	Stichting Keur Alternatief voortgebrachte Landbouwproducten
STEC	Shiga-toxine producerende E. coli
THT	Tenminste houdbaar tot
VWS	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
ZBO	Zelfstandig Bestuursorgaan

COLOFON

Het jaarverslag van het COKZ is ook te vinden op www.cokz.nl.

Control Orgaan Kwaliteits Zaken

Fokkerstraat 1

Postbus 250, 3830 AG Leusden

Telefoon : 033 496 56 96

E-mail : info@cokz.nl

Website : www.cokz.nl

COKZ

Controle Orgaan
Kwaliteits Zaken

